

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ТЕЗИ

**ТЕОРЕТИЧНОГО СЕМІНАРУ КАФЕДРИ
ЕКОНОМІКИ ПРОМІСЛОВОСТІ ЗА ТЕМОЮ
«РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В
УМОВАХ СИСТЕМНОГО ГЛОБАЛЬНОГО ВИКЛИКУ
2020 РОКУ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

27.04–30.04.2020 РОКУ

м. Одеса

недопущення масових звільнень працівників під час карантину та втрати ними основних соціально-трудоових гарантій.

Література

1. Завадський Й. С. Економічний словник / Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. – К.: Кондор, 2006. 356 с.

2. ВВП України під ударом епідемії: чому настільки різняться прогнози [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3007281-vvp-ukraini-pid-udarom-epidemii-comu-nastilki-riznatsa-prognozi.html>

Самофатова В.А., д.е.н., проф.

Уроки нинішніх глобальних викликів для агропродовольчої сфери України

Ще Конфуцій звертав увагу на складність життя в епоху змін. Сучасний світ характеризується високою динамічністю, зростаючою складністю і появою принципово нових явищ, які не вкладаються в звичайні уявлення та концепції.

Нині увесь світ охоплений пандемією коронавірусу. Цілі галузі економіки переживають нелегкий час. Велика кількість науковців та переважна більшість пересічних громадян погоджуються з думкою про те, що після закінчення пандемії переважну більшість країн очікує економічна криза. Стратегічно ж криза є невід'ємною і обов'язковою складовою частиною розвитку будь-якої країни і цивілізації в цілому. Зовнішні чинники примушують систему розкривати свій внутрішній потенціал, ставати кращою та ефективнішою.

Для країн, які за останню чверть століття здійснили перехід до ринкової економіки, у глобальному контексті фундаментальних структурних змін в економіці відкриваються і безпрецедентні можливості, і колосальні ризики. Реалізація можливості в разі успіху вирватися в лідери світового розвитку, як це демонструють Китай, Республіка Корея та деякі інші країни Східної Азії, потребують цілеспрямованої державної політики розвитку та активних інновацій на всіх рівнях суспільства. Ризики ж пов'язані не лише з можливими помилками, але насамперед з відсутністю належної реакції суспільства, влади та бізнес-еліт на нові вимоги часу.

Першим фактором ризику є розповсюдження коронавірусу та збитки, які він завдає світовій економіці. Той факт, що тривалість та небезпека цього спалаху все ще залишаються невідомі на цій стадії, породжує непевність навколо економічних перспектив в Україні та в світі в цілому. Вона пов'язана зі зниженням темпів промислового виробництва та ускладненням транскордонних каналів постачання. Через вірус також будуть наслідки та збитки для сфери послуг відносно стабільними і необхідними залишаються сільське господарство та харчова промисловість. Через нинішню кризу,

пов'язану з коронавірусом та падінням цін на нафту відбулося зниження цін на нашу основну експорту продукцію сільського господарства та рослинну олію.

До того ж Україна перебуває під прицілом земельної реформи, спрямованої на посилення впливовості великих агрохолдингів, які й так непогано розвиваються на противагу дрібним фермерам. Тому дуже важливо у цій ситуації підтримати фермерів та малий бізнес переробників. Це має зробити як держава, так і ми – споживачі, впроваджуючи локаворизм у повсякденне споживання. До того ж, через погіршення економічної ситуації в країні суттєво зменшується ємність внутрішнього ринку.

Польський дослідник Г. Колодко постійно підкреслює глобальний контекст хорошого управління. Він переконує, що проблеми розв'язання певних господарських систем не вдасться розв'язати на традиційно-зрозумілому макроекономічному рівні; що роль сучасного економіста-інтелектуала полягає у визначенні глобальної взаємозалежності економічних ризиків; що ключ до хорошого народного господарства – це великою мірою вміння використовувати шанси, надані глобалізацією, адаптуючи місцеві умови (нерідко історико-культурного характеру) до умов мінливого світу [1, с. 16].

Агропродовольча сфера – це не просто один із секторів економіки держави, в сільській місцевості проживає кожен третій українець, більше половини території зайняте сільськогосподарським виробництвом. Тому, методологію управління сталим розвитком агропродовольчої сфери України слід передусім будувати на засадах системного та синергетичного підходів та концепції сталого та інклюзивного розвитку [2, с. 97]. До того ж, зміни клімату та коливання погодних умов все більше впливають на виробництво сільськогосподарської продукції та ринкову кон'юнктуру. Зокрема, протягом останніх років, аграрії півдня України зазнають значних збитків через дефіцит вологи. Успішне розв'язання низки екологічних проблем можливе шляхом імплементації принципів сталого розвитку. Сталість розвитку агропродовольчої сфери також багато в чому визначається умовами для життя, праці та самореалізації для молоді та дітей, нині ж значну загрозу становить депопуляція сільської місцевості.

Агропродовольча сфера України досить глибоко інтегрована у світову агропродовольчу систему. Багато великих українських підприємств харчової промисловості, які вийшли на світовий ринок, підтвердили високий рівень якості української продукції. Оскільки українська сировина реалізується у країни Європейського союзу, Китаю, Близького Сходу, це свідчить про її конкурентоспроможність. Якщо сьогодні зрозуміємо, що крім масового виробництва сировини, малий і середній бізнес може розвиватися за рахунок глибокої переробки сировини, створення кооперативів і кластерів, органічного виробництва, нішевих культур, крафтового виробництва і культури локаворства і т.ін.

На думку Й. Шумпетера, науково-технологічні інновації є головним фактором розвитку країни, тобто розвиток інноваційної діяльності є головним фактором подолання кризових явищ [3, С. 46]. Якщо розглянути останні рейтинги «Глобального індексу конкурентоспроможності», то країни, які демонструють вражаючі результати на терені скорочення розриву з розвинутими країнами за індикатором ВВП на душу населення, належать до групи інноваційних країн (innovation-driven). Це країни: Сінгапур, Гонконг, Південна Корея, Тайвань, Китай, Норвегія, Ізраїль, Нова Зеландія [4]. Хоча, технологічні інновації є необхідною умовою переходу до сталості розвитку агропродовольчої сфери, але самостійно вони не можуть забезпечити перехід без змін в управлінні, поведінці та економічних стимулах.

Тому для нас сьогодні дуже важливо, щоб наша продовольча і економічна освіта і наука не просто спостерігала, а підтримувала ці процеси і була їх рушієм. Треба підвищувати якість наших випускників, їх знання, вміння, забезпечувати гнучкий розвиток та практичну спрямованість. Роль держави у процесі функціонування і інноваційного розвитку агропродовольчої сфери полягає у фінансовому сприянні наукових досліджень, розповсюдженні інноваційних знань серед виробників та споживачів, розробленні цільових регіональних програм та проектів. Необхідна державна стратегія забезпечення продовольчої безпеки. Взагалі, бізнес і влада повинні підтримувати один одного у важкі часи.

Адже, в першу чергу, найважливішим ресурсом нашої країни є люди з їх інтелектуальним потенціалом, а черноземи і корисні копалини є даністю від природи, яку треба раціонально використовувати..

Література

1. Балтовскі М. Еволюція економічної науки і новий прагматизм Гжегожа В. Колодко. *Економіка України*. 2016. №1(642). С. 4–18.
2. Самофатова В.А. Сталий розвиток агропродовольчої сфери регіону: теорія, методологія, управління. Одеса. Астропринт, 2018. 312 с.
3. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу. Переклад англ. Київ, «Києво-Могилянська академія», 2011. 244 с.
4. The Global Competitiveness Report 2018
URL:http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/?doing_wp_cron=1587496874.4000399112701416015625 (дата звернення 26.04.2020)